

LO
lo@lo.no

Deres ref.:
18/664-2 620.0/STRE

Vår ref.:
18-063 HR

Dato:
22.03.2018

Høring - Skatteunntak og statsgaranti i offentlig tjensteyting.

Viser til brev fra LO av 15.02.2018.

Som vi har forstått det er dette en sak med bakgrunn i et generelt krav fra den europeiske tilsynsmyndigheten (ESA) om innføring av selskapsskatt og fjerning av statsgaranti for markedsnær virksomhet i stat og kommune. Næringsdepartementet har gitt utredningen et mandat som ifølge departementets pressemelding av 13. juni 2015 «skal bedre konkurransen». Dette må sees i sammenheng med Sundvoldenerklæringen fra 2013 der det blant annet heter:

*«Regjeringen mener i utgangspunktet at produksjon av velferdstjenester skiller seg lite fra andre tjenester. Bruk av konkurranse stimulerer til verdiskapning, bedre tjenester og effektivisering. Det er derfor helt nødvendig at konkurranse blir et gjennomgående element i offentlig virksomhet».*¹

Dette synet på offentlig sektor tar ikke utgangspunkt i det som har preget utviklingen av velferdsstaten i Norge til nå: Offentlig tjensteyting er et alternativ til markedsorganiseringen. Det er en hovedhensikt at den ikke skal preges av konkurranse. Årsakene til dette er blant annet:

- Det dreier seg ofte om basisgoder som alle skal sikres.
- Brukerne er særlig prisgitt tilbyders kompetanse og seriøsitet.
- Brukerne er ofte i en sårbar situasjon som kan utnyttes.
- Det oppstår lett uheldig segregering av brukergrupper.

Denne manglende forståelse for offentlig tjensteytings karakter og hensikt leder til at flertallets innstilling kan få uheldige samfunnsmessige konsekvenser:

- Store kostnader for stat, kommune og kontrollressurser som går på bekostning av andre viktige oppgaver og behov.
- Privatisering som til nå har vært ansett uønsket.
- En uheldig oppfølging av høyst uklare EU-regler som går langt utover det so mer krevd av noe EU-land.
- Store og uheldige konsekvenser for norsk kulturliv, både det profesjonelle og amatørkulturlivet.

For MFO er det spesielt to viktige områder som flertallet i arbeidsgruppa peker på som mulige konkurranseflater for kommunal sektor; musikk- og kulturskoletilbudet, og konsert- og kulturhusene.²

¹ Sundvolden-plattformen. Politisk plattform for en regjering utgått av Høyre og Fremskrittspartiet.

² Like konkurransevilkår for offentlig og private aktører, rapport fra arbeidsgruppe, side30-31.

Det følger av opplæringslova §13-6 at «[a]lle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskoletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.»³ Arbeidsgruppa, i hvert fall flertallet av gruppa, slutter så vidare at det er en mulig konkurranseflate med private musikkskoler, barneteater mv, «som i hvert fall delvis tilbyr de samme tjenestene som de kommunale kulturskolene»⁴.

Norske kommunale kulturskoler er i dag grunnfjellet i opplæringen av barn og unge i kulturfag ut over det stadig mindre tilbudet grunnskolen gir. I 2016 deltok ifølge SSB 13,7 % av alle barn i grunnskolealder i et tilbud i landets kommunale kulturskoler, mens 3,3% av barn i grunnskolealder står på venteliste til kulturskolene. Ifølge GSI-statistikken får i dag omtrent 100.000 barn og unge undervisning ved våre kulturskoler.

Kulturskolene gir i dag et bredt tilbud innenfor musikk, bildende kunst, dans og drama. Det gir elevene grunnlag for å delta i fritidskulturlivet både mens de er elever og livet ut. Slik bidrar kulturskolene til å danne grunnlaget for et godt fungerende sivilsamfunn som skaper gjensidig tillit og trivsel i samfunnet, noe som vi vet er nødvendig for et godt fungerende samfunn også politisk.

Kulturskolene er også hjørnesteinen i det norske utdanningssystemet innenfor estetiske fag. For eksempel er det innenfor fagområdet musikk knapt noen elever som ikke har bakgrunn fra kulturskolene. Ofte kan de høyere utdanningsinstitusjonene også fortelle at en meget stor andel av deres elever kommer direkte fra kulturskolene uten å gå veien gjennom videregående skoles linjer for musikk, dans og drama.

Men først og fremst gir kulturskolene sine elever en alternativ arena for egenutvikling. De tilbyr en trygg og utviklende læringsarena med god voksenkontakt, ofte bedre enn det grunnskolen kan gi. Videre gir de barn og unge en trygg sosial arena basert på barnas egne interesser som selv om - eller kanskje nettopp fordi - de ikke stiller krav til elevene i form av pensum og prøver, allikevel kan gi forbløffende faglige resultater.

Hvilken betydning kulturskolene har, kan ikke minst sees i den utviklingen norsk musikkliv har hatt fra kulturskolenes spede begynnelse på 70-tallet. Med den faglige utviklingen som har skjedd i kulturskolene gjennom utvidelsen av tilbudene fra slutten av 90-tallet kan vi forvente en lignende utvikling også innenfor de «nye» fagområdene som kulturskolene nå tar seg av.

I et samfunn hvor integrering blir stadig viktigere, blir kulturskolene et stadig mer tiltrengt tilbud. Samtidig er kulturskolene et grunnleggende norsk tilbud som få om noen andre land kan oppvise maken til. Skolene opererer i nært samarbeid både med fritidskulturlivet og skoleverket på betingelser som gjør at så godt som alle kan delta. Forutsetningen for det er både at kulturskolekontingenten holdes så lavt at økonomi ikke er til hinder for deltagelse og at det er en god faglig og pedagogisk kontroll på og utvikling av tilbudet.

Det er en fundamental kortslutning å betrakte kulturskolen under en næringsssynsvinkel. Kulturskolenes oppdrag er ikke å tjene penger men å utvikle «gagns menneske». Det er også en kortslutning å tro at de private musikkskolene gir et likeverdig tilbud. De tilbyr stort sett undervisning på et fåtall instrumenter, uten de mulighetene til samspill og samarbeid på tvers av fagområdene som de kommunale kulturskolene gir. Vi har heller ikke noen kontroll av det faglige og pedagogiske innholdet i disse «skolene».

Det vil også medføre store administrative og økonomiske kostnader for den enkelte kommune å eventuelt skille ut sine kulturskoler i egne selskap. Vi er i den forbindelse engstelige for at tilbudet til den enkelte elev vil bli dårligere og/eller at antall elevplasser vil minke. Dette vil selvfølgelig oppleves negativt for de elevene som da mister plassene sine, men det vil også oppleves negativt for de korps, kor og orkester som ikke lenger vil få det samme tilbudet til sine medlemmer, det vil oppleves negativt for det enkelte fagmiljø,

³ Lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova).

⁴ Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører, rapport fra arbeidsgruppe, side 30.

og det vil oppleves negativt for det enkelte lokalmiljøet. I de aller fleste norske kommuner er det kulturskolen og kulturskolelærerne som driver det lokale kulturlivet. Om denne arbeidsgruppens anbefalinger blir fulgt vil vi se store negative endringer i den lokale kulturutfoldelsen i de aller fleste av våre kommuner.

For vårt nasjonale, profesjonelle kulturliv vil en utskilling av kulturskolene, og de konsekvensene det vil få, være det alvorligste tilbakeslaget på flere tiår. En kan ikke understreke ofte nok kulturskolenes helt sentrale rolle i utdanningen av våre fremtidige solister, jazz-, pop- og folkemusikere, sangere, skuespillere, billedkunstnere og andre skapende og utøvende kunstnere. Kygo f. eks. har sin musikalske utdanning fra ti år ved Bergen kulturskole. Vi er et lite land, et lite språkområde, og vi har et meget livskraftig - men sårbart - kulturliv. At dette skal raseres av en overdreven tolking av uklare EU-regler er for oss i MFO uforståelig, ulogisk og noe som umulig kan være ønsket fra noen politiske partier.

Videre peker arbeidsgruppen på våre kultur- og konserthus. Mange kommuner eier kulturhus og/eller konserthus, først og fremst rettet mot kommunens egne innbyggere og kommunens egne lag og foreninger, amatørensemblet og/eller profesjonelle ensembler. Vi i MFO vil påpeke at de aller fleste konserthus og kulturhus drives av og for kommunen selv, med et formål om bedre tjenester og opplevelser for kommunens og regionens innbyggere. Mange, om ikke de fleste, har også til formål å tilby kommunens amatørkulturliv gode og tilpassede lokaler til sine aktiviteter, aktiviteter som de ikke vil kunne drive om de måtte betale seg inn på markedsmessige vilkår. Vi er redd for at et krav om utskilling og/eller innføring av skatteplikt for disse vil medføre et dårligere tilbud til kommunenes innbyggere.

Under kapittel 11 «Økonomiske og administrative konsekvenser» skriver arbeidsgruppen at konsekvensene for arbeidstakerrettigheter og pensjon i en utskilt virksomhet være at «[p]å lengre sikt vil AS stå fritt til å forhandle nye avtaler, og tilpasse virksomhetens omfang til markedet»⁵. MFO vil på det sterkeste advare mot en slik utvikling. De som arbeider i våre kulturskoler i dag følger hovedtariffavtalen i KS-området, med de lønns- og arbeidsbetingelser som følger av dette. Som kulturskolelærer må en påregne å arbeide mye på ettermiddager, kvelder og i helgene. Det er et stort arbeidspress, noe som andelen deltidsansatte på om lag 90%, vitner om. Vi i MFO er sterkt bekymret for kvaliteten på undervisningen og kompetansen til lærerne hvis kulturskolene blir skilt ut, med tilhørende svekkelser i lønns-, pensjons- og arbeidsforhold.

Vi støtter for øvrig særmerknadene i rapporten fra medlemmene Hennyng og Reegård, og særmerknadene fra medlemmet Reegård.

Med vennlig hilsen

Musikernes fellesorganisasjon

Forbundet for utøvende kunstnere og pedagoger

Hans Ole Rian
Forbundsleder

⁵ Like konkurransevilkår for offentlige og private aktører, rapport fra arbeidsgruppe, side 253.